

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

4·78

april

SOCIALMEDICIN • MILJÖFRÅGOR • HANDIKAPP

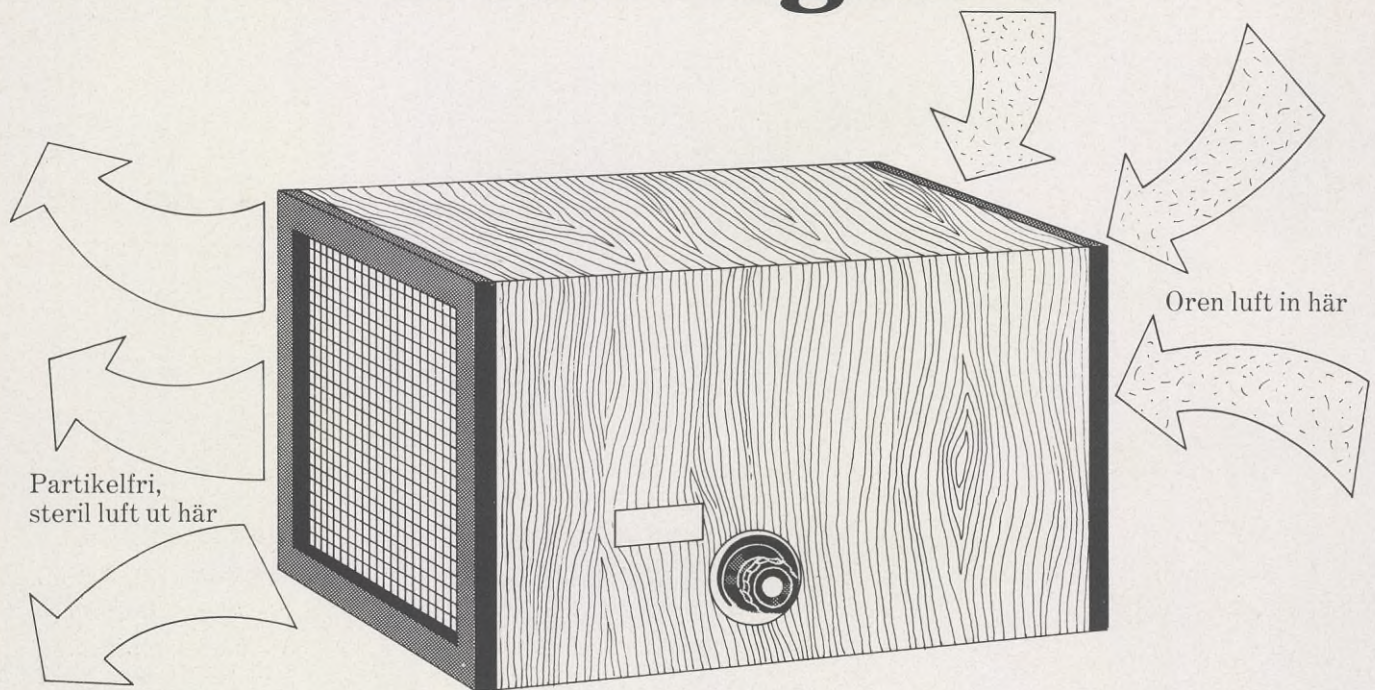

Tidskrift för Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka

pris 4:—

Steral är luftrenaren för astmatiker och allergiker

Nya modeller från 1.785:-

Astma och allergi kan framkallas på många olika sätt. Luftburna partiklar är dock en mycket vanlig orsak till allergi och astmabesvär. Det kan vara pollen, damm, djurepitel, mögelsporer etc. Besvär framkallas också av tobaksrök, sot m.m. Det är dokumenterat att när luften renas effektivt från dessa, märker många astmatiker och allergiker en befriande lindring.

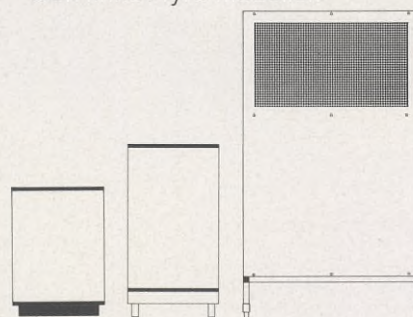
Steral fångar effektivt upp även de minsta partiklarna i rumsluften, tom bakterier. Luften i det rum där Steral arbetar blir praktiskt taget helt fri från besvärande partiklar.

Provning vid Sjukvårdens Materialprovninginstitut, SMP, visar att Sterals reningseffekt är klart över-

lägsen andra luftrenares. Det kan du få protokoll på.

Steral köper du direkt från oss utan mellanhänder.

Den finns i fyra modeller.

Steral 15

Steral 20

Steral 60

Skicka in kupongen till Stora Kopparberg-Bergvik, Specialprodukter, Fack, 79101 Falun så får du veta mer om Steral.

Fakta om Steral

Sänd mig broschyr och prisuppgifter SMP-rapport

Namn _____

Adress _____

Postnr _____

Ortsadress _____

STORA KOPPARBERG-BERGVIK

Specialprodukter, Fack, 79101 Falun. Telefon 023-80000. Begär Steralförsäljningen.

Status

Organ för Riksförbundet
för hjärt- och lungsjuka

nr 4 1978 årgång 40

Ansvarig utgivare: Tord Axelsson
Redaktör: Lars-Erik Hult

Förbundskansli:

David Bagares Gata 3, 1 tr, Sthlm

Postadress: Box 3196,

103 63 Stockholm

Telefon 08-23 15 30

Postgiro: 90 00 11 - 8

Tryckeri:

Axlings Tryckeri AB,
Södertälje

Prenumerationspris:

Helår 35.—. Medlemspren. 15.

UR INNEHÅLLET:

Magnus — "blå baby"

som blev frisk

Sid. 4

Skalden Lasse Lucidor

Sid. 8

Från nöden i världen

Sid. 12

Skydd mot skälmar

Ur låsets historia

Sid. 14

Omslagsbild: Snart dags för vår igen.
Och för sköna promenader

Foto: Mark Markefelt

Tack för HJÄLPEN!

Det är ingen tillfällighet att hjälpen i rubriken här ovan står med stora bokstäver. I all enkelhet — för vad annat kan jag göra — är det ett varmt tack till alla dem, som bidragit till att Radiohjälpsinsamlingen den 15 februari—31 mars nådde ett ekonomiskt resultat som långt överträffade våra förväntningar. Tack alla goda givare!

Tacket, ja. Det går naturligtvis också till medlemmarna ute i landet, till lokalföreningarna, som solidariskt, osjälviskt, ställt upp. Som entusiasmerat lokalradion och lokalpressen till inslag, som satt upp affischer och som genom sjuhelsikes insatser, rent ut sagt, nått så fina resultat.

Jo, en sak har överraskat. Att så många föreningar själva samlat in pengar och sänt in dem till radiohjälpen. Vi är glada och stolta för den prestationen, för den bevisar hur engagerade lokalföreningarna varit för uppgiften.

Men för att fortsätta med tacket. Personalen på vårt kansli har aldrig tvekat för de extra och ofta mycket stora arbetsinsatser ett engagemang av det här slaget innebär. Utan klagan har man accepterat arbetstider långt över det normala.

Och så naturligtvis ett tack som inte kan uttryckas i ord till framgångens organisatör, Nils-Olof Westberg, som faktiskt inte sparat sig själv en sekund för det goda resultatets skull — ingen annan heller om sanningen skall fram. För Nils-Olof har inga hinder varit för stora för att övervinnas. Ett tack rakt på sak kanske låter enkelt i sammanhanget, men jag vet att både Nils-Olof och alla ni andra känner hur varmt det är menat.

Tack också till radio, TV och press, som visat förståelse för vikten av vårt budskap. Att det nått så många. Liksom också stödet från våra doktorer som självfallet haft en oerhörd betydelse. Jag kan inte undgå att återkomma till medlemmar-nas behjärtade insatser. Allt detta har ännu en gång befast att vi är en organisation i folkhälsans tjänst.

Slutfacit är alltså succé för Radiohjälpen och för vårt riksförbund. Men vi måste ha i minnet att framgången förpliktar. Kraven på oss kommer att bli större och därmed också på våra egna insatser för att motsvara dem. Kan vi det? Jag är fullt övertygad om det efter alla exempel på solidaritet, som den här kampanjen gett.

Effekterna kommer att märkas lång tid framöver. Låt oss därför knyta banden mellan oss ännu hårdare i avsikt att hjälpa — just hjälpa — efter bästa förmåga.

Får jag sluta den här ledaren som jag började. Med ett varmt tack. Till alla!

Tord Axelsson

Magnus – ”blå baby” som blev frisk

Varje år föds i vårt land närmare 1 000 barn med hjärtfel. Ofta med mycket svåra sådana. Många av dessa är s. k. ”blå” barn. Det vanligaste felet hos barn med medfödda hjärtfel är ett hål i skiljeväggen mellan hjärtats kamrar. Oftast är enda vägen till ett friskt liv en eller flera operationer. Det här är den andra artikeln i Nils-Olof Westbergs serie. En intervju med Magnus, 7 år, mamma Britt-Marie och barnöverläkare Åke Gyllenswärd, Danderyd.

— Tyvärr är det nog fortfarande så att vi förlorar ungefär 25 % av de barn, som föds med hjärtfel. Den som säger detta är dr Åke Gyllenswärd, överläkare vid Barnmedicinska kliniken på Danderyds sjukhus. — Men hela 50 % lyckas man

operera till ett relativt normalt liv och de resterande 25 % behöver inte alls opereras.

Det tog tid att fatta

Att under nio månader gå och längta efter

sitt barn och sedan få höra att barnet har ett svårt hjärtfel kan bli en svår chock.

— För mig tog det tre månader innan jag accepterade att Magnus var sjuk. Den som säger det är Britt-Marie Gustafsson, mor till 7-åriga Magnus och 10-åriga Jonas. — Jonas är helt frisk. Men det har varit jobbigt för honom också. Det är alltid jobbigt för ett friskt syskon. Det svårt sjuka barnet får ofta all tid och uppmärksamhet — och då kommer det friska ofta i kläm. Så ska det ju inte vara, men det blir tyvärr ofta så.

Ingen sömn på två år

Magnus var en s. k. ”blå baby”. Han hade alltså en förträngning av lungpulsådern och dessutom hål i kammarskiljeväggen. Blodet blev dåligt syresatt och barnets normalt rosa ansiktsfärg fick en blåaktig ton.

— De gånger Magnus blev medvetlös var det särskilt svårt. En fråga, som ständigt gnagde inom mig, var om hjärnan skulle ta skada. Det blev en daglig press som kändes mycket tung att bära. Och bättre blev det ju inte av att hans hjärtfel gjorde att han nästan aldrig kunde sova. Under nästan två år sov varken jag eller min man normalt en enda natt! Det säger sig självt att den psykiska och fysiska uttröttning detta innebar inte var till fördel för äktenskapet. Hur många nätter satt man inte där vid sängen och kände förtvivlans tårar tränga fram. Det fanns stunder av stor hopplöshet — kanske främst orsakade av trötthet — då jag inte trodde att vi skulle få behålla Magnus.

Veckogamla barn opereras

Ända till för några år sedan var det praxis att man opererade barnen i två steg. Efter lämplig tid gjordes en understödjande operation och när barnet så hade nått t. ex. skolåldern utfördes den slutliga operationen. — Men dessa ”två-stegsoperationer” kunde innebära att någon del av hjärtat tog skada, en sak som sedan den totalkorrigering operationen inte kunde rätta till, berättar överläkare Gyllenswärd.

— Numera har nya operationsmetoder gjort att man har kunnat, om så ansetts nödvändigt, gå långt ner i åldrarna. Med hjärt-lung-maskinens hjälp kan barn, som bara är några veckor, framgångsrikt opereras. På så sätt vinner man tid och inga viktiga organ hinner förstöras eller allvar-

Det är skönt att orka med allting. Men en lugn stund i köket kan också behövas.

I 5 1/2 år fick Magnus för det mesta dras i kärra. Men nu stormar han fram i vilda lekar. Här har Magnus (t v) tagit en kort paus tillsammans med kompisarna Magnus Danielsson och Camilla Johansson på "dagis" i Hemmesta, Värmdö.

ligt skadas. Det finns inga speciella barnhjärtkirurger i vårt land, men på t. ex. Thorax-kliniken här i Stockholm utför professor Viking Olof Björk och hans duktiga medarbetare ett utomordentligt arbete.

Bättre — men fortfarande "blå"

Efter operationen vid 23 månaders ålder — en operation som just professor Björk ledde — blev Magnus mycket bättre. Men han var fortfarande blå om t. ex. läppar och naglar — och han var väldigt svag. Efter att ha varit sen i utvecklingen, han gick först vid 17 månader, gick det nu snabbare på alla områden. — Under de två första åren hade vi en duktig barnflicka till hjälp, berättar mamma Britt-Marie. Det kändes nämligen viktigt för mig som människa att — trots det stora jobb som Magnus sjukdom innebar — få fortsätta mitt arbete som barnmorska.

Fick skjutsas i kärra

Men Magnus orkade fortfarande inte som andra. Han fick lov att bäras väldigt mycket, kunde inte själv gå några längre sträckor. — Då fick vi ta fram vår lilla kärra, som Magnus fick åka på. Det var enda sättet för honom att orka med längre vistelser utomhus. En sak är jag väldigt glad för: Trots att Magnus fortfarande var "blå" och trots att han inte alls hängde med i de ibland rätt vilda "daghemssvängarna", så blev Magnus aldrig mobbad. Bakom detta ligger nog den förstående daghemspersonalens kloka attityd till barn med handikapp. För dem var Magnus en

bland alla de andra barnen — punkt, slut. Och så ska det ju vara.

Den stora operationen

Det kommer an på läkaren att avgöra när den stora slutkorrigeringen ska göras. Det är ofta ett svårt beslut att fatta. Och det är ofta en svår tid, fylld av oro, för föräldrarna. För Magnus vidkommande bestäm-

des det att han skulle slutopereras när han var 5 1/2 år. — När Magnus skulle opereras trodde jag att han skulle dö. Jag var ohyggligt rädd, plågades av en pinande oro som jag tror många föräldrar med svårt sjuka barn känner igen. Men gudske-lov förlöpte operationen utan komplikationer. Professor Björk ledde den och allt gick normalt. Under de 10 dagar Magnus låg inne på Thoraxkliniken bodde jag själv där, kunde umgås med honom dygnet runt om så hade behövts. Detta upplevde jag som något oerhört positivt. Jag önskar att alla mammor skulle få känna den glädje som genomströmmar en när man dag för dag får följa sin lilla pojkes utveckling. Men jag förstår också att inte alla mammor orkar med pressen.

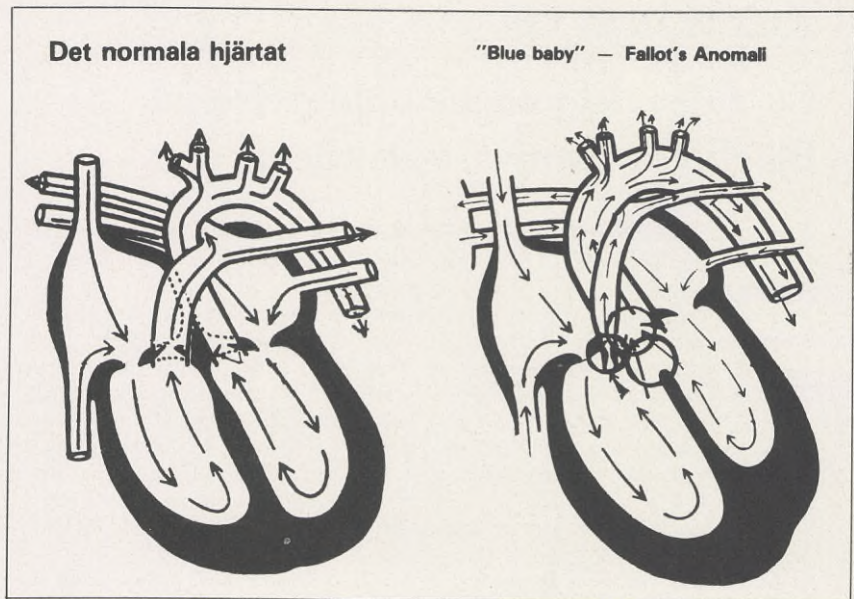
"Det pickar så skönt i bröstet"

För Magnus själv, som ju ständigt upplevt känslan av att inte orka med, blev operationen Den Stora Förändringen. Eller som han själv sa många gånger efteråt: Mamma det känns så skönt i bröstet nu. Det bankar inte längre. Nu pickar det bara! Det känns som om hela jag skulle bubbla över av skratt! — Att plötsligt få krafter som andra barn, kunna lyfta tunga saker, brottas på skolgården — allt detta var en ny, underbar upplevelse för Magnus.

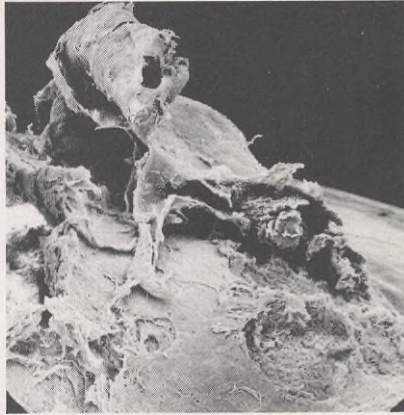
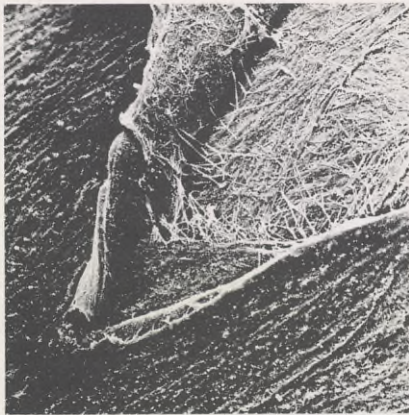
Att prata om döden

Magnus har själv hela tiden varit medveten om sin sjukdom. Många är de stunder han och mamma Britt-Marie suttit vid köksbordet och pratat, inte minst om döden. Lugna, kloka fakta har hjälpt Magnus att se klart på sin situation.

— Det är förunderligt hur nyktert barn ofta ser på sin sjukdom. Och hur lätt ett barn kan utläsa ångest och förtvivlan i föräldrars ansikten, säger mamma Britt-

I hjärtat t. h. ser ni de grava defekterna i ett "blå baby"-hjärta. Vid denna typ av missbildning föreligger förträngning av lungpulsådern (vänstra ringen) och ett stort hål i kammarskiljeväggen (de två högra ringarna). Vid en förberedande operation, en s. k. anastomos, förbinds ena sidans armartär med den ena lungartären.

EN BLODPROPPS FÖDELSE. En "blodpropp" kan uppstå på flera olika sätt. Ett av dem illustreras av Lennart Nilssons mäterliga bildsvit. Foto: Lennart Nilsson — i samarbete med Boehringer/Ingelheim, Tyskland.

Det här är ingen uppfläkt filtmatte utan en s. k. ruptur. Blodströmmen har inne i ett blodkärl rivit upp en spricka. Förstorad 1 000 ggr.

En ytterligare förstord bild av sprickan. Lösa "flagor" ligger och simmar i blodströmmen.

Här har en sådan liten "flaga" lossnat och förts in i ett av hjärtats kärl. Kalkavlagringar gör att "flagan" fastnar (uppe till vänster med spetsen nedåt) — och så är "proppen" ett faktum.

Marie. Och just detta är ännu en svårighet som föräldrar till ett svårt sjukt barn har att brottas med: Hur ska man kunna nedkämpa sin inneboende ångest så att inte barnet märker nåt och blir lidande — och hur ska man samtidigt få leva ut den, så att man inte själv tar skada? Det blir naturligtvis ett avgörande för varje enskild individ, men svårt är det. Det känns skönt att ha dessa år bakom sig. Men samtidigt känner jag varmt för alla de föräldrar vars hjärtsjuka barn ännu inte fått möjlighet att leva ett friskt liv.

Föräldraföreningen ett gott stöd

Inom Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka (RHL) har bildats en föräldraföre-

ning, vars uppgift är att stötta föräldrarna till bl. a. barn med hjärtfel. Dr Gyllensvärd är ordförande i Föräldraföreningen:

— Vår främsta uppgift är att hjälpa föräldrarna, så att barnen ska kunna få leva ett kvalitativt sett så bra liv som möjligt. När det gäller den rent medicinska bilden, så är samhällets resurser ganska betryggande. Men föräldrarna måste få hjälp att hitta de rätta bidragsformerna, få upplysning om befintliga sociala rättigheter, vi måste se till att sjukförsäkringen medger ersättning åt **båda** föräldrarna under barnets sjukhusvistelse (mamman på sjukhuset hos barnet, pappan hemma hos ev. andra barn), att möjligheterna till kommunal barntillsyn utökas, att personal

som i sitt arbete har barn- och ungdomskontakt får ökade kunskaper om de hjärtsjuka barnens behov.

En svår psykisk press

— Det innebär en svår psykisk press att ha ett svårt sjukt barn. Sen må barnet ha hjärtfel eller någon annan sjukdom. Föräldraföreningen för hjärt- och lungsjuka barn och ungdomar har bara tre år på nacken. Men vår ambitionsnivå är hög och tillsammans kan vi kanske uträtta stora saker för våra barn. Vi hälsar därför alla föräldrar med hjärt- eller lungsjukt barn välkomna. Vi måste kämpa för våra barn, deras hälsa och deras rättigheter, slutar dr Gyllensvärd.

BREV FRÅN EN VÄN:

En rullstolsbundens upplevelse på Björkefors konvalescenthem

Efter en depressionsperiod kom jag en dag i början av mars -78 till Björkefors som för mej var helt okänt och det var med stor tvekan jag sent om sider bestämde mej för att resa hit. Visst var jag helt medveten om mitt stora behov av miljöombyte och avkoppling efter en mycket lång tids ständigt återkommande påfrestande situationer av växlande slag som jag ensam måste besluta i och till varje pris visa mej lugn och stark vad som än hände runt omkring mej.

Att ständigt undertrycka sina egna känslor av både sorg, förtvivlan, ängslan, rädsla och vid vissa tillfällen även ilska, det kan även den svagaste träna upp sej till om nöden så kräver men det

sätter sina spår. Så småningom och en dag kanske något förändras som gör att man vågar släppa av lite på den invanda spänningen. Det känns först som en lättnad att våga gråta i sin ensamhet utan att hela tiden vara spänd och man tror den här uppkomna situationen är till fördel men snart upptäcker man att det samlats alldeles för mycket inom en så man har bara att konstatera "Nu orkar jag inte längre". I ett sådant tillstånd kom jag till Björkefors.

Men till min häpnad upptäckte jag så fort jag kom inom dörren på Björkefors att jag fick en känsla av att befinna mej som i en helt annan värld, där bekymmer och oro inte längre nådde mej.

Överallt möttes man av vänliga och hjälpsamma människor både bland personal och gäster och man befann sej i den vackraste och trivsammaste miljö man kunde drömma om.

Tycker det är helt ofattbart hur det varit möjligt få en gammal Herrgård så här ändamålsenlig och ändå bevara dess vackra gamla stil som så fint präglar Björkefors.

Alla bekymmer som jag trodde skulle följa med mej hit också kunde jag helt plötsligt släppa utan att känna mej deprimerad, jag återfick kontrollen över mej själv utan några lugnande mediciner. Jag upplevde Björkefors som balsam för trasiga nerver.

Min stora önskan och förhoppning är nu att Björkefors Konvalescenthem ännu i många år får finnas kvar och bli till samma hjälp för många, många gäster i fortsättningen som det varit för mej. Finner inte ord för den tacksamhet jag känner inför allt ofattbart jag upplevt under min vistelse där.

Ella Carlsson

Det handlar om förtidspension

Att ge förtidspension går inte alls till på det lättvindliga sätt som man kanske kan få intryck av när man läser tidningarna, menar arbetsvårdare Sonja Persson på arbetsförmedlingen i Lund.

— Om en person gått sjukskriven i 90 dagar gör sjukkassan automatiskt en kontroll om den s k reha-gruppen ska kopplas in, fortsätter Sonja Persson. Reha-gruppen är detsamma som rehabiliteringsgruppen och i den sitter representanter för arbetsförmedlingen, försäkringskassan, socialbyrå, läkare, alternativt distriktssköterska, kurator etc.

Remiss

— Sen kan vi här på arbetsvården få remiss med förfrågan vad vi kan göra för personen i fråga. Är det någon vi inte kan klara brukar vi rekommendera arbetsvårdsinstitutet.

— Personen får då i fortsättningen sjukbidrag, det kan sedan förlängas med ett år i taget.

— Det är först om man genom insatserna på arbetsvårdsinstitutet gör den bedömningen att individen inte har förutsättningar att få eller klara ett jobb som förtidspension övervägs.

— Då krävs det att "experterna" förordar förtidspensionering till försäkringskassan.

På egen hand

Sjukbidskan har möjligheter att på eget initiativ förtidspensionera folk — utan att ta kontakt med vare sig arbetsförmedling eller arbetsvårdsinstitutet.

— Men det gäller personer som vi ändå aldrig hade klarat att arbetsrehabilitera,

menar Sonja.

Till arbetsvården vid Lunds arbetsförmedling kommer ca 250—300 personer i månaden. Arbetsvårdsinstitutet, vars huvudman är landstinget, tar emot ca 110 personer om året.

— Till institutet kommer i dag folk med de mest skiftande arbetshandikapp, menar Gerd Germell och Valter Johansson, som är arbetsförmedlingens kontaktmän på arbetsvårdsinstitutet. Men tyngdpunkten ligger i dag på relativt unga personer med psykiska problem. Vi har tex många schizofrena.

Restriktiva

— De psykiskt handikappade har ökat starkt under 70-talet och här i Malmöhus län har vi fler psykiskt än fysiskt handikappade jämfört med rikssnittet.

Även Valter och Gerd menar att man är mycket restriktiva med att föreslå förtidspension.

— Det händer nästan aldrig, menar Gerd. Vi försöker alltid hitta andra lösningar. Men sen vill jag nog påstå att en lyckad rehabilitering inte alltid behöver leda till jobb. I många fall kan individen fungera bättre i det dagliga livet utan ett arbete i vanlig mening.

Många får jobb

Av de ca 110 personer som kom till arbetsvårdsinstitutet 1976 hade närmare

57 procent gått sjukskrivna, 27 procent arbetslösa. Drygt 7 procent hade pension eller sjukbidrag.

Efter tiden på arbetsvårdsinstitutet hade 10 procent fått jobb på den öppna marknaden (en procent hade jobb när de kom), 22 procent fått jobb i arbetsvårdsföretag, 12 procent i arkivarbete, 18 procent rekommenderats medicinsk vård och drygt 9 procent fått förtidspension.

— Ser man till förtidspensioneringen/sjukbidragen är det inte alls säkert att personer som hade förtidspension när de kom hit hade det också när de lämnade institutet, menar Valter Johansson.

Eget initiativ

Är det då många som går från förtidspension in i arbete igen?

— Personligen känner jag till ett par fall under förra året, säger Gerd. Men i länet som helhet säkert flera. Kanske ett tiotal. Gemensamt är att dom alla tagit initiativet själva.

— När en förtidspensionär kommer till oss och vill få sin pension omprövad är det extra viktigt att tjänstemannen i fråga är lyhörd, anser Valter. Individen har då tagit ett stort initiativ på egen hand. ●

Problemen förvärras för kommunerna

Neddragningen av den kommunala expansionen anses särskilt viktig med hänsyn till de "kraftiga finansiella underskott" som annars kan drabba kommunerna redan 1979 och 1980 som ett resultat av den svaga utvecklingen av de beskattningsbara inkomsterna under 1977—78. Av samma skäl bör det tillfälliga inkomstöverskottet under 1977—78 till följd av de kraftiga löneökningarna under den föregående tvåårsperioden och höjningarna av utdebiteringen inte utnyttjas för att ytterligare höja expansionstakten. Då binder man bara ris åt egen rygg och tvingas snabbt in i nya kommunala skattehöjningar.

Enligt regeringens bedömning har skattebelastningen i Sverige nu fått en sådan tyngd, att möjligheterna att åstadkomma åtstramande effekter genom ytterligare skattehöjningar utan negativa följder för prisutveckling och tillväxt-

takt har blivit begränsade. En omprövning och förnyad prioritering av olika offentliga åtaganden kommer därför att bli en allt nödvändigare förutsättning för nya reformer, fastslår man i finansplanen.

*

Av samma skäl tillbakavisas tanken, att en förskjutning av efterfrågan från privat konsumtion med högt importinnehåll till den importsnåla offentliga konsumtionen skulle vara en framkomlig väg att minska underskottet i bytesbalansen. En sådan politik skulle kräva stora skattehöjningar, som generellt har en tendens att driva upp kostnadsläget genom krav på kompensation från löntagarna. Lönekostnadsökningar i sin tur tenderar att pressa fram snabbare prisstegringar och/eller problem med sysselsättningen. De stabiliseringspolitiska målen skulle inte infrias.

VI MÅSTE FÅ TAPPA MASKEN I CIRKELN

— Cirklarna måste ha sin utgångspunkt i deltagarnas egen verklighet. Deras kunskaper, erfarenheter och uppfattningar är den viktigaste utgångspunkten. Dagens studiematerial handlar som regel om andras erfarenhet och situation. Materialen ger på så vis möjlighet till lärardominans och därmed till hård styrning och leder lätt till en liten aktivitet bland deltagarna.

Typiskt för studiematerialen är också att de ger deltagarna en mycket liten möjlighet att "lära av varandra". Inte bara erfarenheter och kunskaper utan även känslor, som rädsla, otrygghet, blyghet och förväntningar, konflikter sopas under mattan. Det är verkliga och viktiga faktorer i den grupprocess som en cirkel bör vara, skriver Mauritz Sköld i Fönstret.

Trots Sveriges stormaktsställning i Europa på 1600-talet var klimatet kärt för skalden och poeten. Lasse Lucidor hade som de flesta andra av tidens yrkesförfattare skaffat sig en gedigen utbildning vid universitet både i Sverige och utomlands, speciellt i språk. Huvudsakligen framfördes hans litterära alster vid adelns stora fester som bröllop och begravningar.

Skalden Lasse Lucidor

Det finns inte så värst många litterära karoliner i vår historia. Visserligen var Sverige en stormakt med fönster öppna mot Europa. Trettioåriga kriget och drottning Kristinas regeringstid hade öppnat dem och landets stormaktsställning under Karlarnas regeringstid lät dem stå på glänt, skriver Jan-Eric Wahlén.

Ändå var det kräva tider för litterär verksamhet. De många krigen slukade pengar. Den ständiga beredskapen krävde kraftåtgärder. Varken staten eller enskilda mecenater hade några pengar över till stöd åt författare. För dessa olycksbröder fanns bara två utvägar. Antingen fick de lägga an på en ämbetsmannakarriär eller också

fick de framsläpa sig i en bekymmersfylld tillvaro som leverantörer av "giftskrifter och griftskrifter" som Johan Runius (1679—1713) ironiskt kallade sina bröllops- och begravningspoem.

Annars var de flesta yrkesförfattarna väl utbildade speciellt språkligt. Latin och grekiska var naturliga språk för dem.

Tyskan ett andra modersmål och franska, holländska, italienska och spanska kunde de oftast både förstå och använda i skrift.

Resande äventyrare

Den tidens svenskar var ett resande folk. Dels å tjänstens vägnar när det gällde ämbetsmän, sönerna för att skaffa levnads-

18800 fick flyttningsbidrag 1977

Många flyttar till vårdjobb

Totalt 18 800 personer beviljades flyttningsbidrag i form av starthjälp under 1977. Det är 300 fler än föregående år. De flesta, 11 700 var under 25 år. Ytterligare 5 100 var mellan 25 och 35 år. Knappt 700 var över 45 år. Mer än hälften — 10 400 — har fått starthjälp efter den 1 juli då nya bestämmelser för flyttningsbidragen trädde i kraft.

Största antalet var bosatta i Norrbottens län när de fick flyttningsbidrag — drygt 2 000. Över 1 000 personer flyttade också från orter i Västerbottens, Västernorrlands, Malmöhus, Kopparbergs, Gävleborgs och Värmlands län.

Ungdomsandelen bland flyttarna är större i Norrlandsläna än i övriga län. Framförallt i Uppsala, Malmöhus och Göteborgs och Bohus län har en större andel över 25 år än under fått flyttningsbidrag. Det kan hänga samman med de nya bestämmelser som gäller från 1 juli och möjliggör för nyutbildade att få flyttningsbidrag, eftersom dessa län har stora högskolor.

Drygt 4 000 flyttade inom det egna länet, medan övriga flyttade till andra län.

Av de 10 400 som fick starthjälp efter 1 juli var drygt 3 400 nyutbildade, ytterligare 200 studerande och 200 gjorde militärtjänst.

Det här är de största yrkesgrupperna efter flyttingen: vårdarbete 1 800 personer, industriarbete 1 700, pedagogiskt arbete 1 400, servicearbete 1 300, tekniskt arbete 700, kameralt och kontorsarbete 600, kommersiellt arbete 400, transport 400 och byggnadsarbete 300.

Totalt 4 700 personer har fått arbete inom yrkesområdena tekniskt, naturvetenskapligt, samhällsvetenskapligt arbete.

Fotnot: Flyttningsbidrag kan man få om man är eller riskerar bli arbetslös och inte kan få arbete på hemorten. I vissa fall kan man få flyttningsbidrag även om man bara byter jobb genom flytting eller om man måste flytta för att delta i AMU. Bidrag kan utgå i form av rese- och flyttningsersättning, starthjälp och traktamente vid dubbel bosättning. Starthjälpen är 2 000 kr för ensamstående och 4 500 för samboende. Alla bidrag måste sökas i förväg.

Björnk

Vid ett bröllop mellan en Gyllenstierna och en Ulfsparre uppvaktade Lasse Lucidor med en dikt i den uppslupna stilen. Det höga herrskapet tyckte sig spåra småliga anspelningar och lät bura in skalden. Efter en lång process blev han frikänd av Svea hovrätt.

vett och studenterna som informatorer. Ur de lägre samhällsklasserna fanns en tredje kategori som benämndes äventyrare. Lasse Lucidor eller Lars Johansson som var hans riktiga namn, var en blandning av både student och äventyrare. Hans levnadsöde snarare än hans diktning har bevarat hans namn åt eftervärlden. Visserligen finns det fortfarande en psalm (547) kvar i den svenska psalmboken av denne rucklare, men annars kan knappast någon av hans dikter kallas för ett fullödigt konstverk.

Han föddes i Stockholm 1638 och var son till en kapten Johan Eriksson. Hans mor var dotter till amiralen Strusshiem, vilken efter skaldens föräldrars tidiga död tog hand om hans uppfostran. 1656 inskrevs han som student i Uppsala. Vistades därefter länge utomlands, studerade bland annat vid universiteten i Greifswald och Leipzig. Efter hemkomsten 1668 slog han sig ner i Uppsala som språklärare. 1669 flyttade han till Stockholm och gjorde sig snart känd som bröllops- och begravningsdiktare.

Struntade i gunsten

Dock rönt Lasse Lucidor stor motgång i

Forts. sid. 10

Politiker och makthavare nya prinsessor på ärten

— Naturligtvis är det påfrestande att ständigt ha massmedia i harsorna. Naturligtvis tar det hårt att angripas med namn och allt i sin egen morgontidning till frukostkaffet, skriver Gunnel Törnander.

Men varje person i detta land som har accepterat en förtroendepost har rätt att avsäga sig uppdraget. De lyder inte under någon tvångslag. I och med att de accepterat detta förtroende från sina väljare eller sitt organisationsfolk måste de också acceptera att deras

gärningar och motiv kan sättas under lupp av journalister.

Det finns inte många andra sätt att veta om vi vanliga människor annars kan ge dem förnyat förtroende för en ny period.

Så när Fälldin åttalar, Gyllensten rasar och Bohman surar samtidigt som Hasse Ericson och Erik Svensson vänder massmediafolket ryggen då är det samma massmedias skyldighet att än intensivare sköta sin offentliga bevakning, att se efter vad just dessa personer egentligen har för sig.

Rökfria resor minns man bäst

Lasse Lucidor blev inte gammal. En augustinatt 1674, vid endast trettiosex års ålder, blev han nedstucken i en ståndsmissig värjefäkting av en ung löjtnant på källaren Fimmelstängen på Kindstugatan i Stockholm.

början av sin karriär som skald. En Gyllenstierna gifte sig med en Ulfsparré och Lucidor uppvaktade med ett verk i den uppslupna stilen. Dikten hette "Gilliare kwaal" (Giljarekval). Det höga herrskapet tog mycket illa upp och lät bura in skalden. Orsaken var att man tyckt sig upptäcka smädliga anspelningar. Lucidor försäkrade att han inte haft en tanke åt det hållet. Då övergick åtalet till någon bortglömd titulatur på titelbladet. Det var nogga med titlarna på den tiden. Boktryckaren Wankijf vid Kongliga Hoftryckeriet skyllde på brådska och gick fri. Till slut blev Lucidor åtalad som "lösker man" därför att han spontant uppvaktat det unga paret. Dikten var icke beställd och denna sorts uppvaktning jämställde lagen med straffbart bettleri.

Efter mycket processande frikändes skalden i juni 1670 av Svea hovrätt. Han undslapp med en varning och helt upprättad blev han året därpå, när den blott femtonåriga förorättade bruden avled. Han skrev då en tysk gravskrift med alla titlarna utsatta.

Lasse Lucidor brydde sig annars inte alls om de storas gunst. Samuel Columbus berättar en anekdot om skalden som har blivit klassisk. De båda poeterna mötte

riksdrotsen Per Brahe på stan. Columbus tog av hatten och bockade vördnadsfullt, medan Lucidor inte hälsade alls. Sin oartighet motiverade han såhär:

"Greve Peder får sine vägar och jag mine. Om jag har någre pengar i pungen går jag på ett värdshus, lagar om mig det bästa jag kan, och grev Peder för sig var han vill; men har jag något att sökja av honom, så går jag till honom och bugar och bockar."

Då Columbus framhöll det vådliga i att så värdslösa med förbindelser, svarade Lucidor kort:

"Jag har inte svältit än. . ."

På detta fällde Columbus den aningen ofina repliken:

"Det kan vara tid nog än."

Nedstucken på krogen

Men Lasse Lucidor fick aldrig erfaras det vådliga i att värdslösa med sina förbindelser. Han hade turen att dö i tid. Kanske är det hans bråda och äventyrliga sätt att dö, som gjort honom odödlig. I varje fall skildes han från jordelivet på ett för honom värdigt sätt. En augustinatt 1674 blev han nedstucken av en ung löjtnant på källaren Fimmelstängen på Kindstugatan i Stockholm i ståndsmissig värjefäkting.

Han levde och dog som en litterär karolin utrustad med skrivbräde och värja. Hela livet hade varit äventyrligt och växlingsrikt. Hans personliga lyrik återspeglar detta. Där finns de ensamma stundernas förtvivlan, ångest och dödslängtan. Där finns också trotset och det vilda överdådet på alla krogar där storsvenskarna möttes vid värja och glas.

Lasse Lucidor har alltid nämnts som en suput och rucklare av stora mått. Traditionen ljuger oftast. Karaktärsdrag övertonas och själva dödsödet ger en falsk bild av den olycklige. Tillvaron för skalden under karolinertiden var säkert inte någon dans på rosor. Någon kungaskald var Lucidor inte heller. Han friade inte till stormännen. Därför förde han säkert ett liv i knappa ekonomiska omständigheter.

1688, fjorton år efter skaldens död, kommer en samling av hans dikter i tryck under titeln "Helicon blomstger". Titelbladet visar sänggudinnornas berg Helikon med vinghästgen Pegasus. En herde strör blommor över en grav. Kanske är det skaldens på Klara kyrkogård. Lasse Lucidor är den av de karolinska skalderna som fascinerat eftervärlden mest. Genom sitt livsöde lika mycket som genom sina dikter om dödsångest och dryckesglädje. ●

Till föräldrar

Det förslag till föräldrautbildning som nu lagts fram är ett viktigt steg i samhällets strävan att ge föräldrar stöd och hjälp. Föräldrautbildning är ett medel bland andra familjepolitiska åtgärder att skapa bättre uppväxtvillkor för barnen. Det säger socialminister Rune Gustavsson i en kommentar till det delbetänkande om föräldrautbildning som barnomsorgsgruppen har överlämnat.

— I regeringsförklaringen den 8 oktober 1976 slogs fast att en allmän föräldrautbildning skall byggas ut av stat, landsting och kommun i samverkan. Det förslag som nu lagts fram är ett första steg till en allmän föräldrautbildning, som i detta skede når föräldrarna vid tiden kring barnets födelse.

Barnomsorgsgruppens uppdrag är nu att arbeta vidare för att lägga fram förslag till föräldrautbildning under förskole- och skolåldrarna och också föräldrautbildning till alla människor.

— En grundläggande tanke är att omsorg om barnen inte bara är en fråga för den som har barn. Alla har ansvar för barnen och därför är det på sikt väsentligt att alla vuxna i samhället kommer att nås av en föräldrautbildning.

— Det förslag barnomsorgsgruppen nu lagt är ett led i den riktningen, säger socialminister Rune Gustavsson.

Marknadsanpassade löntagarfonder

— Förslaget är för att uttrycka det i klartext marknadsanpassat.

— Det kan låta avskräckande utifrån socialistiska utgångspunkter. Men i sak är det både bra, nödvändigt och ofrånkomligt. Sanningen är att knappast något land i världen kan i dag fungera ekonomiskt utan att beröras av världsmarknaden. Inte minst de kommunistiska staterna Kina, Sovjet och östländerna blir alltmer indragna i den internationella handeln. De anstränger sig mycket hårt för att bli indragna.

Arbetslivet en skattkammare för konsten

— Många tror att den sanna diktens kännetecken är just att sakna syfte, skriver Sven Lindkvist i *Fönstret*.

— Det är en avspiegling av flera seklers tongivande konstuppfattning. Felet med den är att när verktygsfilaren Sven Erik Olsson skall skriva en dikt så är hans erfarenhet som verktygsfilare värdelös. Hans konstuppfattning tillåter honom inte att använda den skattkammare han äger och som de flesta professionella författare saknar. Istället sträcker han sig bort från sin egen verklighet, upp mot en glamorös författarroll som han samtidigt vet att han inte kommer att nå.

Grunden för socialdemokratins tänkande måste vara: Det är inget fel att företag går med vinst. Det är nödvändigt. Vad vi i stället måste kämpa för med all kraft är en rättvisare fördelning av vinsten mellan arbetare och kapitalägare. Alla förluster måste betalas. I de flesta fall får staten stå för fiolerna. Det betyder att alla drabbas när ett företag går dåligt. Men mest drabbas de anställda, anser *Fönstret*.

Ny sjukhusdirektör vid Akademiska sjukhuset i Uppsala

Chefsläkare Owe Petersson vid akademiska sjukhuset i Uppsala blir från den 1 juli 1978 ny sjukhusdirektör meddelar statsrådet Ingegerd Troedsson.

Owe Petersson efterträder professor Anders Grönwall som avgår med pension.

Owe Petersson, född år 1929, blev leg. läkare år 1958, med. dr. och docent i pediatrik vid medicinska fakulteten, universitetet i Uppsala.

Under tiden 1971—73 var han chef för familje- och hälsovårdsavdelningen vid WHO:s Europakontor i Köpenhamn. Därefter biträdande överläkare på barnmedicinska kliniken vid akademiska sjukhuset och sedan år 1975 chefsläkare.

Marabous stora frukost succé

Start! är gjort på knapriga rostade havreflingor och annat gott och nyttigt. Finns med och utan russin. Härligt till mjölk, fil och yoghurt.

Marabou

Start! är inte skrymmande. Jämför vikt och kilopris.

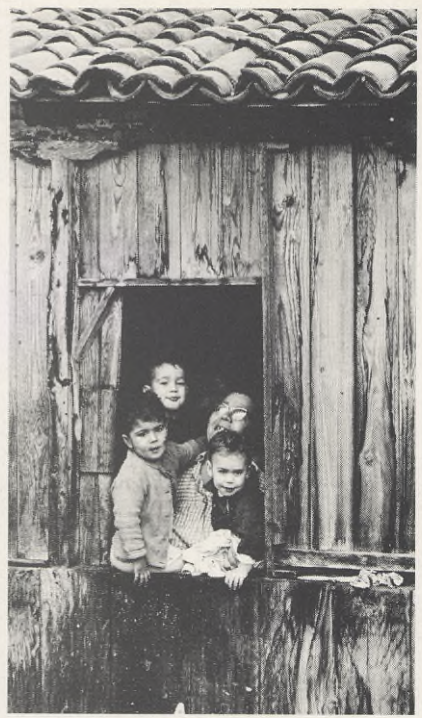

Från nöden i världen

Vår resande fotograf, Mark Markefelt, har på ett skakande sätt dokumenterat nöden i olika delar av vår värld. Mannen som rotar i soptunnan på bilden ovan till vänster har sin hemvist i vårt klots rikaste land. Platsen är New York. Pojken till höger äter sin primitiva frukost i ett "gatukök" på Zanzibar utanför Östafrikas kust. I Aurangabad, en liten stad i Indien, rotar svinen i avskrädeshögarna på gatorna i hopp om att finna något ätbart (nedan).

Oftast är det barnen som får ta de hårdaste stötarna av de svåra levnadsbetingelserna. Man är tacksam för en måltid varje dag och tak över huvudet, även om det som här på Teneriffa bara består av ett uselt träskjul.

◀ Fattigdomen sätter tidigt sina spår. Människorna märks i sina ofta sáfänga strävanden att hålla sig själva och sina familjer vid liv. Mannen från Zanzibar är en av de många.

En vanlig syn i New Yorks tunnelbanor. Två små parvlar som förhoppningsfullt väntar på att någon generös vuxen skall slänga åt dem några cent.

Etiopien har drabbats av svåra inre slitningar och detta i förening med en för oss närmast otrolig fattigdom har medfört undernäring hos en stor del av befolkningen. Mamman med sina två barn utgör ett av många skakande exempel.

Skydd mot skälmar

Ur låsets historia

Lås är urgamla. Med lås förstås en spärranordning, som är så inrättad, att den stadigt men lösbart förenar två delar, t. ex. en dörr med en dörrpost, ett lock med en kista eller dylikt. Redan hos Homeros och i bibeln talas om lås och nycklar. De begagnades som hjälpmedel till att skydda hus och egendom mot skälmar. Bland de olika låsanordningar, som under tidernas lopp kommit till användning, kan man skilja mellan sådana som öppnas enbart med handen och sådana som kräver en nyckel, framgår av Tore Attelids intressanta berättelse.

Det äldsta lås man känner till och som finns i behåll är ett lås till palatset i Khorsabad i Mindre Asien. Det är ett stort trälås där nyckelns ena ände, d v s den som fungerar i låset, är försedd med fasta träpluggar, som överensstämmer med andra, rörliga pluggar i själva låset. Själva idén i det låset går igen i våra Yalelås.

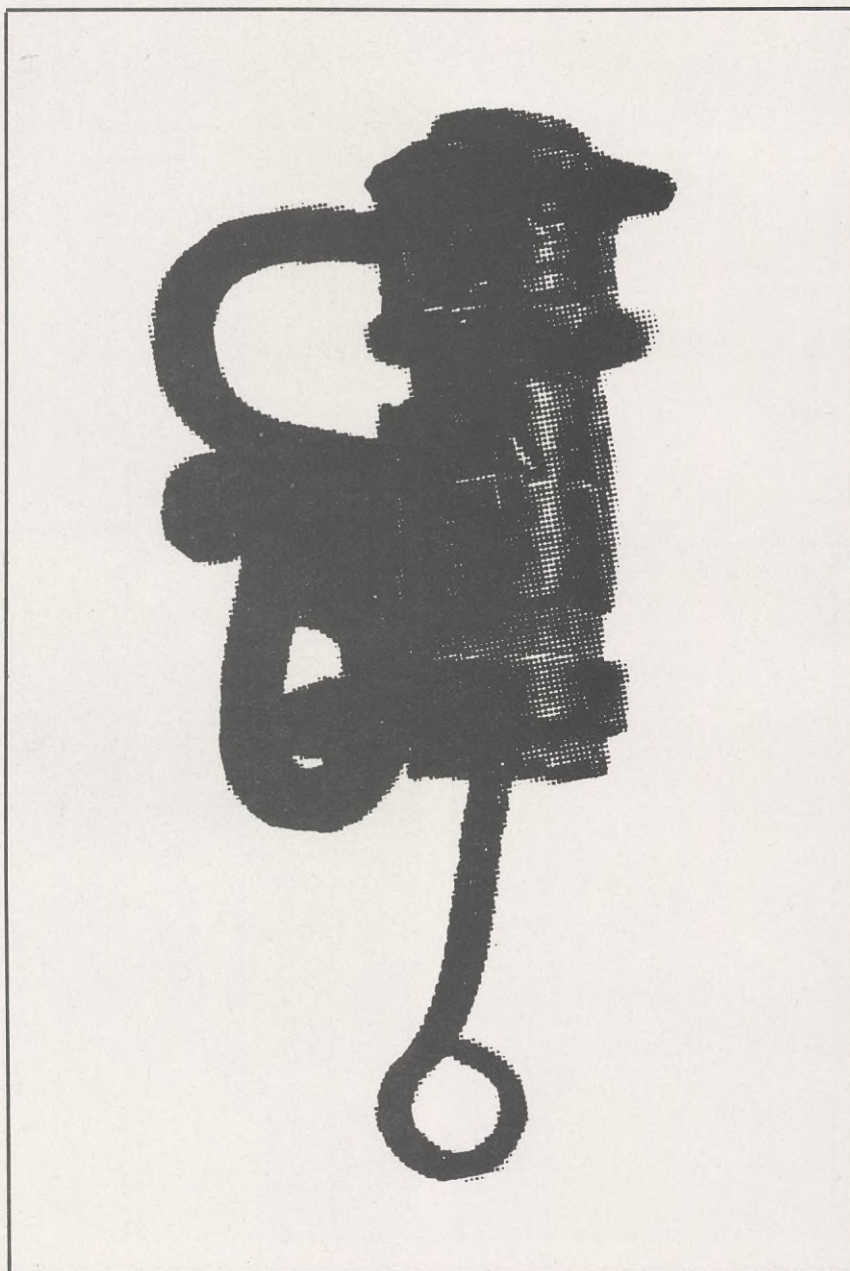
Liknande lås används än i dag i Orienten både till lador och stadsportar. Det är egentligen bara utarbetandet som skiljer dem åt. Nycklarna är stora, ibland nästan en halv meter långa. Materialet var naturligtvis ursprungligen av trä, men blev sedermera oftast av metall. De gamla romarna använde sig också av lås. Vid utgrävningar i Pompeji och Herculaneum har man funnit en mängd nycklar, vilket vittnar om att lås var allmänt i bruk. Det fanns både fasta lås och hänglås.

Järn viktigaste ändringen

En av de viktigaste förändringarna i låsets historia inträdde i och med att man började begagna järn som material, till en början dock begränsat till vissa delar. Det är intressant att iakttaga att i gotländska fiskelägen, där så många ålderdomliga kulturdrag levt kvar, det ännu förekommer ett slags primitiva draglås av samma art som de enkla trälåsen, ehuru utförda av järn.

De äldsta hänglåsen är bultlåsen, som från vikingatiden bibehållit sig nästan ända fram till nutiden, om också i åtskilligt ombildade och förändrade former. Under 1500-, 1600- och 1700-talen — delvis kanske ännu tidigare — var hänglås av många olika slag i bruk, med fyrkantiga, hjärtformiga, triangulära eller runda lås och med en rörlig bygel, som var genomgående. Den nedstuckna bygeln låstes fast med en kolv.

En skicklig smed i Nürnberg, Ekermann, anses av många omkring år 1540 ha upfunnit det s. k. bokstavslåset, vilket fortfarande tillverkas eftger samma princip. Sannolikt är låset av mycket äldre ursprung. Det öppnas ej med nyckel utan genom vridning av ett antal ringar upp-

Alla har vi väl litet till mans nytta av ett hänglås i vårt dagliga liv. De äldsta hänglåsen är de s k bultlåsen som bibehållit sig oförändrade från vikingatiden nästan ända fram till vår tid. Här ser vi ett sådant bultlås med insatt nyckel. Det daterar sig från 1644.

Kullås från 1600-talet, Östergötland.

trädda på en järnspindel. Varje ring måste vridas fram till ett visst läge, ty bland dess urtagningar finns en som motsvarar ett stift på järnspindeln. För att urtagningarna i alla ringarna ska bilda en bred ränna för järntenens alla stift, vrids ringarna så att bokstäverna på var sida bildar ett bestämt ord.

Uppsving på 1500-talet

Under det femtonde århundradet fick låssmedsyrket ett väldigt uppsving. Tyskland blev nu föregångslandet och de tyska låssmederna, som för resten slog sig ner lite varstans i Europa, införde avsevärda förbättringar i konstruktionen. Under 1500-talet importerades och efterbildades i Sverige tyska ås i stor utsträckning, bl. a. s. k. nürnbergerslås. Men fortfarande var låsmekanismen öppen. Först på 1700-talet blev låsmekanismen innesluten.

Det var franska låssmeder som lanserade den nyheten. Och nu slog de franska låsen ut de tyska. Men mot slutet av 1700-talet blev tyngdpunkten för låsfabrikationen förlagd till England, där en hel del patent på nya konstruktioner togs ut. År 1784 uppfann sålunda engelsmannen Joseph Bramah ett nytt slags kombinationslås, det s. k. bramahlåset. Det nya låg i att

kolven manövrerades med ett med tappar försett rör, som i sin tur vrids av nyckeln.

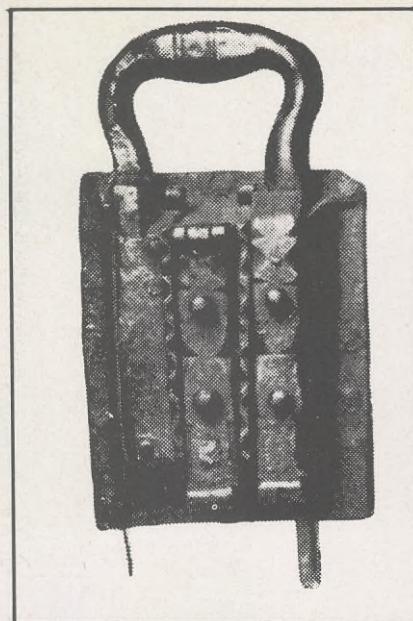
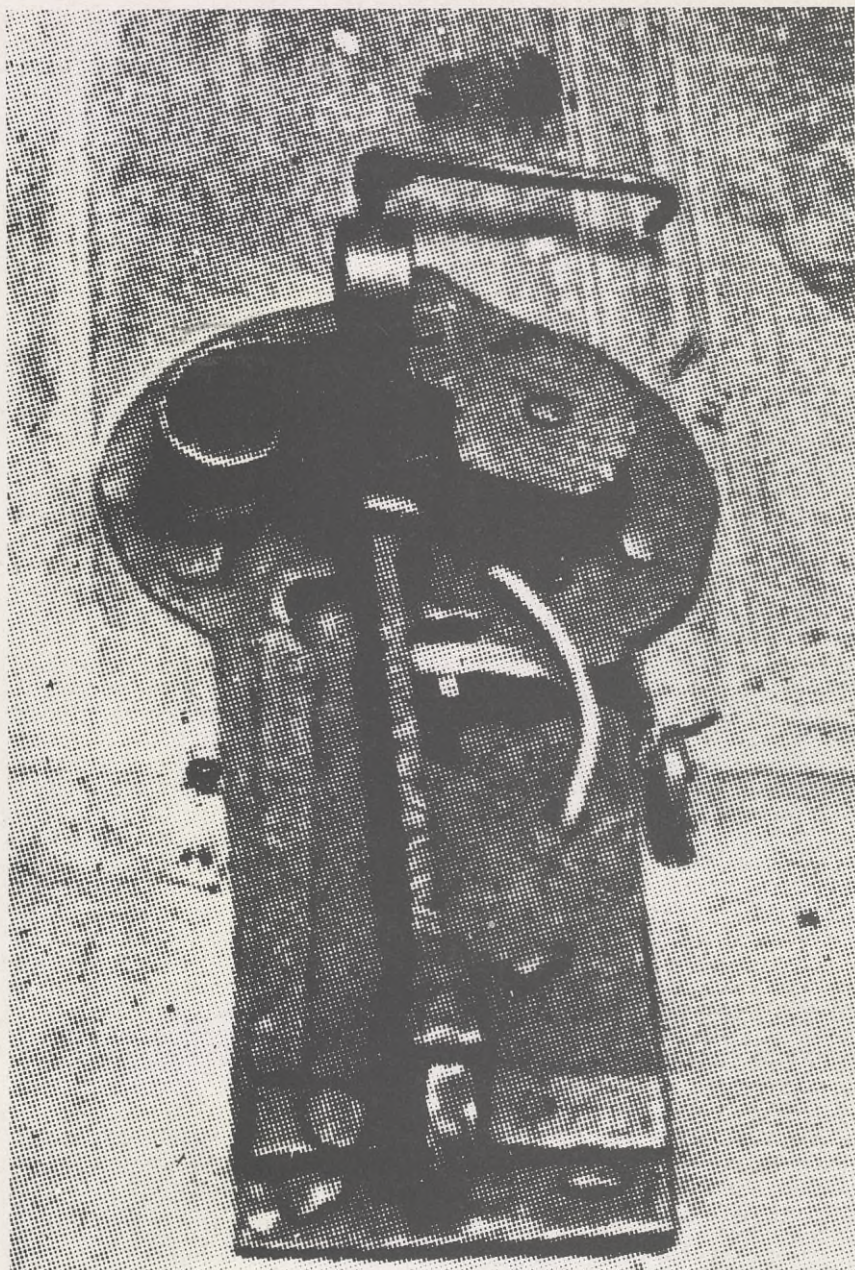
Det viktigaste var utan tvivel det patent, som år 1818 uttogs av Jeremiah Chubb, vilkens lås — urtypen för nutida patentlås — var försett med de rörliga delar som kallas "tillhållare". Regeln hålls i låsläge genom ett antal mässingsskivor, "tillhållarna", med urskärningar. Då nyckeln vrids om lyfter de olika djupa haken motsvarande skivor till olika höjder så att en tapp, fästad i bygeln, kan passera därför avsedda urtag då regeln av nyckelns yttersta hak förts åt sidan. Felaktig nyckel kan ej åstadkomma gemensam höjd på urtagen.

Över till industri

Vid denna tid utvecklades låstillverkningen från hantverk till industri. Amerikanen Linus Yale lanserade nu de s. k. cylinderlåsen. Han dog år 1865 och hans efterträdare gjorde gällande att Yale var uppfinnare av cylinderlåset. Andra påstod emellertid att ett preussiskt patent redan år 1805 uttagits på ett dylikt lås av en smed vid namn Bösneck. Bösnecks son lyckades också vid en process visa att hans far verkligen var uppfinnare av de omtalade cylinderlåsen.

Yalelåsets stora fördel är att det är praktiskt taget dyrkfritt, något som man inte kan säga om de föregående konstruktionerna. Yalelåsen har vunnit en ofantlig spridning. De har en nyckel av tunn metallplåt, som i kanten har en serie intagningar svarande mot låsets tillhållare. Det gällde här att göra en inre cylinder fri i förhållande till en yttre genom en särskilt kombination av tillhållarna. I båda cylindrarna finns hål som passar mot varandra och i hålen är stift inlagda i varje cylinder. Dessa stift, som hålls nere av fjädrar, utgör tillhållarna.

Christopher Polhem, vårt stora mekaniska snille på 1700-talet, uppfann även ett lås, det s. k. säkerhetslåset eller konstlåset, och på Stjärnsund (anlagt år 1700), var låstillverkningen en stor del av fabrikationen. "Låssmidesfabriken bestod av fem mästare, som var och en hade sin särskilda verkstad och voro somliga allena, somliga hade en dräng eller gosse till hjälp. De tillverkade i synnerhet en sorts utanlås, bricklås kallade, efter Polhems egen påfinning och utom den, tvenne andra sorter utanlås, klafflås samt ordinarie hänglås och nyttja härvid stampar och åtskilliga andra artiga verktyg till arbetets lättnad", heter det i en historik. vänd

Hänglåset (ovan) med löstagbar bygel är från 1600-talet. Låset till vänster är ett skåmmållslås på dörr från Sprängsbo, Östergötland, och är också från 1600-talet.

Amerikanarna tog över

År 1729 lämnar Polhem själv en redogörelse för sina arbeten i skriften "Kort berättelse om de förnämsta mekaniska inventioner, som tid efter annan af

commercierådet Chr. Polhem blifvit påfundne". Han skriver bl. a.: "Inventionen består der utinan at på nykelen åhr 2ne af midt emot hvar andra af hvilka det ena uplyfter en 5 à 6 stycken små reglor af

olika högder, och det så accurat at alla ändarne träffa sina hål alla på en gång, så at om de stيجا minsta hårsman öfver eller under så går låset inte op, för hvilken orsak skull lås, nykel och reglor böra vara sätthärdade som pistollås, samt fjädrarna lösa at ingen stark nötning kan skada lås och nykel".

Låshuset i Polhemslåset har ett antal plåtskivor, varannan vridbar och varannan fast, i mitten försedda med ett rektangulärt hål för nyckeln samt i utkannten med två diametralt motsatta hak så anordnade att två rännen bildas för låsbygelns skänklar, då låset är öppet. Dessa byglar, av vilka den ena är genomgående, erinrar i viss mån om bultlåset. Genom vridning av den med tappar och urtagningar försedda nyckeln ställs de lösa skivorna in så att låsbygelns ej kan dras ut. Genom förändring av hak och plåtar kan olika kombinationer erhållas.

Polhems hänglåstyp har adopterats av amerikanerna och utvecklats av dem. Namnet Polhemslås, som var så berömt i europa på sin tid, har emellertid gått alldeles förlorat, och Yales fabrik kallar sina Polhemslås inte ens svenska lås utan har valt namnet "Scandinavian Padlock", möjligen på grund av okunnighet om konstruktionens verkliga härstamning. •

Ett tryggt stöd i en svår stund

Stockholms ELDBEGÅNGELSEFÖRENING

Ombesörjer både eldbegångelse- och jordbegravningar. Utan enskilt vinstintresse.

Huvudkontor: Sveavägen 116 vid Odengatan 15 16 60
Söder: Ringvägen 127 40 58 59 eller 40 58 76
Folkungagatan 104 (vid Renstiernasgatan) 43 66 17

Kungsholmen: Hantverkarg. 28	53 33 75	Sollentuna: Sollentunav. 118	96 26 25
(AB Öhmans begr.byrå)	63 40 61	Hägersten: Blommensbergsv. 127	18 65 00
Östermalm: Valhallav. 143	777 22 10	vid Hägerstensv.	
Handen: Vikingav. 19		Järfälla: Ombud fru G. Hahn	0758/108 00
Märsta: Ombud. Stationsg. 3	0760/191 00	Göteborg: Chalmersg. 21	031/20 21 30

Rådgivning och dödsfallsanmälan efter kontorstid 08/59 67 00

Pristagare

Bildkryss nr 2

- 1:a pris 50 kr Svea Berggren, Kyrkogatan 2, 980 10 Vittangi
- 2:a pris 25 kr Ulla Lund, Åsgatan 6, 960 40 Jokkmokk
- 3:e pris 15 kr Nanny Lundin, Oluff Nilssons väg 4, 433 00 Partille

STATUS BILDKRYSSENS

KAN TÄN- VEN HÄR I STÄKTE HÄR SVAGA KUN- DER				↓	KÖP- SLÅ	↓	KAN BOK SPLITT- RING	↓	KAN ROS BUSKE	JAG FÅR KALLA DEN "OKTOBERNATT"...						
KÄNDET VID O- VÄDER MÅNENS				↓					↓	NAT- RIUM	↓					
UTAN KÖST- NAD				↓	NÄSTAN EN HEL SAGA					↓	TÄV- LING FÖR UT LAG	RÄTTA				
STÄL- LA BILEN							SKAL- LE				KYRKA ORKE- STER	DÄLIG LOTT	SKREV FÄGEL BLÅ LAMPOR	↓		
TUNN	↓	GÖR KVINNAN MÄN- NEN	↓	KUTA FORT	BLIR OFTA ÖFV FÖR FÖSTEN	↓	BÄR DET FEL- AKTIGA				MUSIK- VERK					
↓					DAVL- STROM PÅ FILM		BYRÅ		FÖR ÖREBO LÄN	↓	FAKT- TA		KAN FORM- LER STÖRTAT			
LÄNG DRUM- MEL		→							→		INART			BAK- SLAG	PEN- OYL	
FRANSK MÅ- LARE	↓	TVÄTTA					PRO- NO- MEN	ON- KEL	↓	KÄR- KÄRA					GUSTAF ADOLF	↓
GAN- NACT STEN- TEKEN	↓				DUB- LIN- BO	BEN- JIN BOLAL					STOR- GALA	SKÄR- SIOA PAR			BRU- KÄR TRÖEN- DE	
↓				KUDD- HÖL- JE	SNÖTT RUNT RUNT						PLÖMKA PÅ SIG			REDE		
SKÄR				↓			EFTER GUD SOM HAVER				OXE				BO- STAD	

Lösningarna måste vara Status redaktion, Box 3196, 103 63 Stockholm, tillhanda senast den 10 maj och tävlingsbrevens skall vara märkta "Bildkräys nr 4".

Tre priser utdelas som vanligt, nämligen ett på 50, ett på 25 och ett på 15 kronor.

Pristagarnas namn meddelas i Status juni—juli-nummer.

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

nr 4

Sångstund med Sparring och syskonen Norlin

Stora teatersalongen var ganska välfylld trots det griniga vädret utanför, då De Hjärt- och Lungsjukas förening samt Reumatikerföreningen bjöd på en glad sångstund. Ordföranden Lars Arvidsson hälsade välkommen och kunde med glädje konstatera att det nu blivit något av en institution att Jan Sparring och syskonen Norlin från Sundsvall ställde upp för de handikappade i Härnösand.

Jan Sparring utstrålade som vanligt mängder av rutin och scenvana. Han måste nog vara en man med ett helt stabilt inre. Han är sig lik från gång till gång trots alla de kriser och förnyelser han så rikligt drabbats av sedan han helt ägnat sitt liv och sin konst åt Gud. Själv vill han uttrycka sitt sängevangelium med följande ord: "Gärna en andlig slagdänga som fastnar i öronen och kanske rentav i hjärtat än en seriös och fin musik som bara är till för några få". Så berättar han att han direkt kommit från en synnerligen glamourös krogshow och därför måste improvisera en stor del av programmet. Men publiken tyckte nog att allt gick bra eftersom ju det mesta som framfördes var de omtyckta och välkända visorna man väntat sig. Även Norlinarna höll sig till sitt trevliga och folkära program som framfördes med taktfasta harmonier och en enkel och trosviss

samstämmighet.

Publiken var lite tveksam i början när det gällde allsång. Men Jan Sparrings suggestiva uppmaningar skapade raskt den rätta stämningen, och så sjöng alla med "O hur saligt att få vandra" och "Han är min sång och min glädje".

Jan Sparring berättade om sin egen svåra ungdom och hur han fått rätsida på sitt liv genom tron. Och han citerade ur en bok av den engelske skådespelaren David Niven att äventyraren och vildbasaren Errol Flynn på äldre dagar blivit en ivrig läsare av bibeln. Den är en "härlig gudomskälla".

De arrangerande föreningarna kan vara nöjda med resultatet av sin satsning och de lovade också att snart återkomma med en liknande tillställning där bl. a. även Eric Öst skall medverka.

Sonja

Möte i Virserum

De Hjärt- och Lungsjukas förening i Hultsfred-Vimmerby har hållit årsmöte i Virserum. Antalet medlemmar i föreningen uppgår till 64 vilket är en ökning med sju.

Styrelsen fick följande sammansättning: Ordförande Bror Johansson, Virserum, kassör Gösta Svensson, Hultsfred, sekreterare Valdy Habbe, Virserum samt Bertil Hermansson, S. Vi och Anne-Marie Henriksson, Storebro. Revisorer är Ester Karlsson, S. Vi och Bertil Axelsson, Virserum.

*

Vidare valdes flera kommittéer samt representanter till konferenser. Ombud till ABF blev Helge Karlsson, Hultsfred.

Värnamo-Rapport

Närmare 60-talet medlemmar i Värnamo-ortens konvalescentförening för hjärt- och lungsjuka kunde ordföranden Åke Larsson hälsa välkomna när föreningen höll sitt årsmöte i Apladalens kaffestuga. Av verksamhetsberättelsen framgick bland annat att medlemsantalet vid årets slut uppgick till 156, en ökning med 36. Kassan har omslutit 32 590 kr. med en behållning av 14 574 kr. En studiecirkel har varit i verksamhet under året och 4 500 av Riksförbundets lotter har sålts.

Tillsammans med Centralorganisationen anordnade föreningen ett "Hjärtats dag" i Gislaved.

Till ordförande för två år omvaldes Åke Larsson och till sekreterare valdes Herman

Gustavsson efter Karin Fredriksson, som undanbett återval. Till v. sekreterare valdes Eino Perälä. Kvarstående styrelseledamöter är Erik Svensson och Anna-Lisa Jardevåg. Revisorer: Gösta Svensson och Eeva Perälä. Studieorganisatör blev Ebba Fransson och socialombud Ruth Larsson. Ombud till ABF: Lennart Legebjer. Festkommitté: Hilda Andersson, Aina Andersson, Linnea Lundh och Vera Persson. Ombud till CO:s årsmöte: Herman Gustavsson, Anna-Lisa Jardevåg, Ingemar Lindblad och Knut Nilsson.

Efter årsmötesförhandlingarna följde kaffeservering, musikunderhållning, allsång m. m. Ordföranden tackade avgående sekreteraren Karin Fredriksson för hennes insatser i föreningen och överlämnade en blomsterbukett. HG

Rökfritt i Danmark en dag

Alla danska rökare försökte nyligen lägga tobaken på hyllan på förslag av Landsföreningen för kräftans bekämpande.

Denna organisation har agiterat kraftigt för att göra just denna dag rökfri, och det verkar faktiskt som om stora grupper av den danska allmänheten beslutade sig för att ge lungorna en fridag.

Men om hela den danska befolkningen tar sig en rökfri dag, så kommer det att kosta staten 13 milj. kr, ty så mycket förlorar staten i tobaksskatt och moms. Tobaksskatten och momsen på rökverk ger under detta finansår statskassan ett tillskott på 4 600 milj. kr. Dessa skatter betalas av landets mer än två miljoner rökare.

Den helt dominerande tobaksskatten är den på cigaretterna. Men det är inte endast cigarettrökare som Landsföreningen för kräftans bekämpande appellerar till. Organisationen har under de senaste veckorna gjort mycket för att för allmänheten omtala de faror som är förbundna med tobaksrökning. Speciellt lungcancer har varit ett tema i organisationens kampanj.

Landsföreningens kampanjer brukar vara effektiva, och man tror därför att danskarna — eller i varje fall en stor del av dem — avstod från den dagliga dosen tobak. En idé för oss i Sverige också?

Hjärt- och lungsjuka blev 30 fler i Nora och Linde-avd!

Linde-Nora lokalförening för Hjärt- och Lungsjuka har hållit årsmöte på Café Oscar. Länsordföranden Alfred Lindahl ledde förhandlingarna efter vilka biträdande överläkare Göran Tegerhult, Lindesberg, talade om olika hjärtakompor samt besvarade frågor. Av årsberättelsen framgick att föreningen ökat sitt medlemstal, från 49 till 79. Hjärtats Dag arrangerades och blev en stor framgång varjämte flera utflykter anordnats.

Länsförbundets ordförande Alfred Lindahl, som ledde årsmötet, flankeras av Gunvor Hedberg, Nora, vice sekreterare och Sven Åkesson, avdelningsordförande. Bakgrunden är given: Stöd den Radiohjälp som nu pågår!

Lokalföreningens ordförande Sven Åkesson föredrog verksamhetsberättelsen. Föreningen sålde i fjol 2 000 rikslotter och ordnade tombolor både i Nora och Linde. Som ingressvis nämndes blev Hjärtats Dag ett lyckat arrangemang. Gunilla Åkesson medverkade och förbundssekreterare Tord Axelsson informerade om föreningens arbete. "Dagen" var knuten till trivselkvällen och nådde stor publik. Utflyktsmål var bl. a. Siljan runt, Gammelvala i Värmland samt Grythyttan. Luciafest ordnades tillsammans med Hörselfrämjandet och Allergiföreningen.

I styrelsen kvarstår ordförande Sven Åkesson, Lindesberg, ytterligare ett år. Omvalda blev kassören Ivar Jansson, Lindesberg och sekreterare Ingrid Larsson, do. Kvarstående är Gunvor Hedberg, Nora och nyvald Anders Blomkvist, do. Ers John Engström och Gustav Karlsson, Lindesberg, omval. Birger Hallor, do nyval. John Broman, Nora och Åke Amundsson, Guldsmedshyttan, båda ny-

valda. Revisorer: Eskil Boström och Holger Lindgren, Lindesberg. I referensgruppen nyvaldes för Lindesberg B Hallor till ersättare medan för Nora Hans Sandelin blev ord ledamot.

Ett 40-tal personer hade mött upp till årsmötet och fick lyssna till doktor Tegerhult, Lindelasaretet, som berörde allt som hör till hjärtakompor, infarkter m. m. Talaren gav en mängd goda råd. Föredraget var sakligt framfört och efteråt bereddes åhörarna möjlighet att ställa frågor. Programpunkten blev mycket uppskattad.

Just nu är de hjärt- och lungsjukas problem ställda i förgrunden, föremål som de är för Radiohjälpens insamling vilken pågår fram till 31 mars. Man räknar med att en halv miljon människor är hjärt-, kärl- och lungsjuka i vårt land. Medel behövs för forskningsinsatser av olika slag. På 120 orter finns det lokalföreningar och bland dem återfinns sålunda Nora-Lindesberg som nu efter ett lyckat årsmöte kämpar vidare!

Full fart i Kalmar

Vid årsmötet i Kalmar hade ett 40-tal medlemmar mött upp i föreningslokalen Sjöbringsväg 9.

Efter förrättat val fick styrelsen följande sammansättning: Oscar Fransson omvaldes till ordförande på två år. Gösta Jönsson omvaldes till sekreterare på två år. Elin Södergren, kassör, ett år kvar av mandattiden. Övriga ledamöter: Sigfrid Celander v. ordf., Märta Nilsson v. sekr., Henny Johansson och Bengt Johansson.

Föreningen har under gångna året bedrivit en omfattande verksamhet, ett 25-tal kurser i RHL och ABFs regi, Kurser i porslinsmålning under ledning av Elin Södergren och en studiekurs om Dalarna. Hobbyverksamheten på torsdagskvällarna har varit mycket uppskattad.

Flera resor har företagits, en tredagarsresa till Oslo och Göteborg. En hemligresa till flera glasbruk och Hembygdsgården Korrö. Under hösten har studiebesök också förekommit på Nordchoklad, även under våren skall besök göras på Arla Mjölcentral, Konsum bageri, Ljungdals nya kuvertfabrik i Nybro samt på Kalmar Volvoverken.

Hjärtats Dag-kommittén är nu i full gång med förarbetena till kommande HD-dag i maj månad.

Efter mötesförhandlingarna blev det kaffe, lotteri och bingo.

Till sist tackar styrelsen för det gångna årets samarbete och önskar god framgång även detta år. Vi hälsar nya medlemmar hjärtligt välkomna till vår lokal som är Sjöbringsväg 9 Kalmar.

Möte första tisdagen i varje månad utom juni, juli och augusti.

Med hälsningar
Märta Nilsson

64 medlemmar i konvalescentförening

Ronneby Konvalescentförening för Hjärt- & Lungsjuka har haft årsmöte i Kockumvillan. Detta blev välbesökt. Av verksamhetsberättelsen kan nämnas att medlemsantalet var 64, en ökning med 5. Ordf. Gunhild Olausson och v. ordf. Harry Lindström har representerat föreningen vid Centralorganisationens sammanträde. Föreningen har deltagit i kurser och haft studiecirklar. Dessutom varit med i kampanjer för hjärt- och lungsjuka. Även underhållningssidan med resor och dylikt har föreningen tänkt på.

Efter val fick styrelsen följande sammansättning: ordf. Gunhild Olausson, v. ordf. Harry Lindström, kassör Asta Dahl, dessa omvaldes samt nyval av sekr. Folke Svensson. Övrig ledamot Anna Jonasson. Revisorer Per Blomkvist och Helge Stenmark.

Sociala aspekter på högt blodtryck

Högt blodtryck talades det en hel del om när Föreningen Hjärt- och lungsjuka i Sundsvall med omnejd höll årsmöte. Doktor Claes Ringqvist höll ett föredrag om sociala aspekter på högt blodtryck och Hans Persson från Riksförbundet tog bl a upp Världshälsoorganisationens hypertoniår 1978. Hans Persson pratade också om förbundets verksamhet i övrigt med årets radiohjälpkampanj.

Medlemsantalet i Hjärt- och lungsjukas förening har under förra verksamhetsåret ökat från 465 till 530. Bland de aktiviteter som föreningen hann med i fjol var två studiecirklar om Österrike som avslutades med en bussresa dit på 11 dagar. Också andra studiecirklar har aktiverat medlemmarna.

I april höll föreningen ett välbesökt kvartalsmöte i Skönsbergs Folkets hus, där sjukgymnast Maritha Kaisanlahti informerade om handikappgymnastik. Hon har också under året hjälpt föreningens medlemmar med kroppsträning.

En rad andra möten, Hjärtats Dag och

ett antal resor och utflykter har också ingått i det gångna årets verksamhet.

Under det här året planerar föreningen bl. a. en resa till Blekinge. Vid årsmötet utnämndes två hedersmedlemmar: Arnold Ersson (medlem sedan 30 år) och Ann-Marie Johansson.

Till styrelsen valdes fem nya ledamöter: John Bergman (kassör), Maud Karlsson, Hjärdis Lidholm, Sixten Åhlander och Sven Modin. Kvarstående i styrelsen är Märta Sjölund (ordförande) och Sven Allberg (sekreterare). Årsmötet beslutade också att höja årsavgiften till 15 kronor per medlem.

Kontanta arbetsmarknadsstödet höjs den 1 juli

Regeringen föreslår i en proposition att det kontanta arbetsmarknadsstödet (KAS) höjs den 1 juli från nuvarande 55 kr till 65 kr per dag. Samtidigt införs två nya dagpenningklasser i arbetslöshetsförsäkringen. Kostnaden för reformen beräknas till ca 200 miljoner kr.

Också utbildningsbidraget vid arbetsmarknadsutbildning kommer att höjas från 1 juli. Det anpassas till de högre dagpenningklasserna i arbetslöshetsförsäkringen. Högsta dagpenning för elever som tillhör arbetslöshetskassa blir alltså 180 kr mot 160 kr i dag. För vuxna elever i övrigt blir dagpenningen 65 kr. Dessutom utgår ett stimulansbidrag om 10 kr per dag till alla elever i arbetsmarknadsutbildning. Kostnaderna för höjningen av utbildningsbidraget beräknas till ca 160 miljoner kr.

Hej alla konsumentvänner!

ANNORLUNDA KÖTTBULLAR

Råkosttallrik och keso till, det låter väl gott och är det också!

Passar utmärkt nu efter fastan, och annan tid också, tycker jag, säger Siri Schönfeldt (bilden) i Luleå, som här kommer igen och delar med sig av sitt matkunnande.

Köttbullar 4—5 p.

- 1/2 kg köttfärs
- 1 1/2 dl vetekli
- 1 msk sojabönsmjöl
- 2 msk sojaprotein
- 1 lök
- 1 1/2 dl vatten
- 1/2 tsk kryddpeppar
- 1/2 tsk vitpeppar
- 4 tsk salt
- 1 msk smör till stekning
- Skykokning 2 dl vatten

Beredning

Alla ingredienser blandas samman med den hackade löken och arbetas en stund. Forma färsen med händerna till små jämna bullar. Bryn dem i en stekpanna. Skykoka köttbullarna en stund.

Råkosttallrik

Skölj och skala grönsakerna. Riv på råkostjárn morot, rödbeta och kålrot. Strimla salladskål. Lägg upp på 4—5 tallrikar keso och varje grönsak för sig. Servera köttbullarna med sky till.

Stark ökning

Sydnärkes lokalförening för Hjärt- och Lungsjuka hade årsmöte den 8 februari i handikapplokalen Hallsberg. Föreningen bildades den 30 november 1976. Vi var då 29 medlemmar och är nu 138. Det var knappast någon som trodde att vi skulle få en så stor anslutning men det beror på vår energiska ordförande Inger Westman, som skaffat oss de flesta medlemmarna.

Vi har även haft stor och gemensam sammanhållning i vår styrelse, som har en stark vilja att värva medlemmar och att de skall få ut det mesta av vår förening. Vi får även tacka CHL:s ordförande Alfred Lindahl, sekreterare Sven Erik Klingvall och kassören K. E. Mälman. Liksom övriga föreningar inom T-län som hjälpt oss med ekonomiskt stöd från början.

Med varma hälsningar från styrelsen Sydnärkes lokalförening för Hjärt- och Lungsjuka.

Lyckat i Sollefteå

De hjärt- och lungsjukas förening har haft årsmöte i församlingshemmet i Sollefteå.

Till styrelseordförande valdes Rune Eliasson, till sekreterare Signe Forslund och till kassör Oskar Jägare. Trots det kalla vädret hade ovanligt många mött upp. Sång och gitarrspel och det obligatoriska kaffet lätta upp stämningen så kvällen blev lyckad.

Träff på Ponderosa

Blekinge läns centralorganisation för Hjärt- och Lungsjuka höll lördagen den 25 februari sitt 37:e årsmöte på värdshuset "Ponderosa" i Gunnarskulla.

Årsmötet som samlat drygt 120 medlemmar, öppnades av ordföranden i CO, Alva Bengtsson, som hälsade årsmötesdeltagarna välkomna.

I sitt öppningsanförande erinrades om det energiska arbete den nyligen bortgångne ordföranden i Furs patientförening, Kaj Juhl, åstadkommit. CO:s tack framfördes. De under året avlidna medlemmarnas minne hyllades av de närvarande med en tyst minut.

Alva Bengtsson erinrade om det utomordentliga arbete som medlemsorganisationerna lagt ned för genomförandet av "Hjärtats Dag" i länet. Ett speciellt tack riktades till Karlskrona-föreningen för sålda 8 000 lotter i rikslotteriet.

De Hjärt- och Lungsjukas semesterhem Långasjön vid Asarum har under fjolåret firat sitt 25-års-jubileum med uppvaktningar och hyllningar av organisationer och enskilda bl. a. uppvaktade länsföreningen mot Hjärt- och lungsjukdomar med sin ordförande förre landshövdingen Thure Andersson med en motorbåt, vilken mottagits med glädje och uppskattning av semesterhemsstyrelse och konvalescenter.

Långasjön öppnar i år den 12 maj och håller öppet till och med september månad.

Till årsmötesordförande valdes Alva Bengtsson, till sekreterare Sten Jislind och till pressreferent Ivan Magnusson. Justeringsmän blev Ruben Nilsson och Uno Kvist.

Sekreteraren föredrog fjolårets årsmötesprotokoll. Verksamhetsberättelsen för år 1977 upplästes och godkändes av årsmötet.

Kassören Olle Eliasson drog den ekonomiska berättelsen, som balanserade på kr 29 275.45. Rapporten lades med godkännande till handlingarna.

Ruben Nilsson föredrog revisionsberättelsen och föreslog årsmötet att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för det gångna

verksamhetsåret, vilket också blev årsmötets beslut.

Vid företagna val omvaldes till ordförande för ett år Alva Bengtsson, till sekreterare för två år Sten Jislind, till representant för Karlskronaföreningen valdes Ivan Magnusson med Ibert Nilsson som suppleant, till representant för Karlskronaföreningen Fritz Pettersson med Knut Andersson som suppleant. Att representera Ronnebyföreningen valdes Gunnel Olausson med Harry Lindström som suppleant. Furs patientförening representeras av Herbert Jonasson med Per Andersson som suppleant. Till revisorer omvaldes Ruben Nilsson och Uno Kvist med Sigvard Westerberg och Per Andersson som suppleanter.

Till representant i HCK valdes Gunnel Olausson med Lilian Lundström och Herbert Jonasson som suppleanter.

Ledamöterna i Långasjöns semesterhemsstyrelse Alva Bengtsson, Ruben Nilsson, Ellen Kindvall och Nils Strömberg omvaldes och till suppleanter valdes Greta Johansson, Gunnel Olausson, Sten Edberg och Fritz Pettersson. Till revisor i semesterhemsstyrelsen omvaldes Olle Eliasson med Uno Kvist som suppleant.

Till valberedning valdes Yngve Stranke, Einar Carlsson och Gunnel Kruse med Stranke som sammankallande.

Årsmötet avslutades med ett tack till lokalföreningarnas styrelser och representanter samt styrelsen, Ellen Kindvall framförde medlemmarnas tack till styrelsen.

En samling till förmån för den pågående radiohjälpen för hjärt- kärl- och lungsjuka gav kr 433.45.

Vid den efterföljande supén hälsades Dr Rolf Nyström, Karlshamn välkommen i föreningen som hedersmedlem.

Efter supén gavs tillfälle till en svängom på dansgolvet.

I. M-n

Trygghetslarm för handikappade

Till de nordiska trafikministrarna har överlämnats en rapport om telekommunikationsutrustningar för handikappade. Bland samarbetsprojekten ingår trygghetslarm samt texttelefon för döva och talskadade.

Nordiska ämbetsmannakommittén för transportfrågor (NÄT) har överlämnat till Nordiska ministerrådet (trafikministrarna) en rapport om samarbetsprojekt för telekommunikationsutrustningar för handikappade i Norden. Utredningsarbetet har under NÄT utförts av en särskild arbetsgrupp benämnd Telemedel.

Telemedel har haft till uppgift att kartlägga situationen när det gäller telekommunikationsutrustningar för handikappade i Norden och komma med konkreta förslag till åtgärder.

Telemedel har företagit en omfattande inventering av befintliga telekommunikationsutrustningar för handikappade och en gemensam nordisk hjälpmedelsförteckning har tagits fram i samråd med handikapporganisationerna i de nordiska länderna.

Arbetsgruppen har gått igenom vissa handikapputrustningar och har därvid gjort tekniska och sociala utvärderingar. Vidare har en samordning av utvecklingsarbetet inom Norden på telekommunikationsområdet med inriktning mot de handikappade skett och vissa gemensamma projekt har genomförts, bl a i fråga om texttelefon för döva och talskadade och larmutrustningar.

Arbetsgruppen framhåller vikten av att en fortlöpande uppföljning sker av utvecklingen i fråga om telekommunikationsutrustningar för handikappade och har förtecknat de åtgärder som bör vidtas i syfte att följa upp de initiativ som har tagits inom ramen för gruppens arbete. Gruppen föreslår att ansvaret för en sådan uppföljning läggs på redan befintliga nordiska samarbetsorgan på den teletekniska och sociala sidan. På den teletekniska sidan föreslås att en lämplig grupp inom det nordiska telesamarbetet åläggs denna uppgift och att motsvarande uppgift på den sociala sidan åläggs nordiska nämnden för handikappfrågor.

I arbetsgruppen har ingått representanter för samtliga nordiska länder. Svenska representanter har varit televerkets tekniske direktör Torsten Larsson — tillika arbetsgruppens ordförande — direktör Karl Montan, Handikappinstitutet samt byrådirektören vid televerket, Lennart Nermfelt, gruppens sekreterare och koordinator.

ITALIEN

Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka (RHL) söker leg sjuksköterska med erfarenhet från medicinavdelning att medfölja som sjuksköterska vid rekreationsresa för hjärt- och lungsjuka medlemmar till Riva del Sole i Italien den 22/5—12/6 1978.

RHL söker även en färdledare till denna resa. Färdledaren bör ha tidigare erfarenhet från utlandsresor samt kunskap i engelska och helst även i tyska.

Svar emottas snarast möjligt till Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka, Box 3196, 103 63 Stockholm. Närmare upplysningar lämnas av Bengt Dahlström på RHL:s kansli tel 08/23 15 30.

RHL-årsmöte i Hedemora

Från det gamla goda kämpande 40-talet

Lokalföreningen av RHL, Riksföreningen för hjärt- och lungsjuka inom Avesta-Hedemora-Säter har haft årsmöte i TM-verkens lokaler i Hedemora, där ordföranden Bengt Hedström kunde hälsa 30-talet medlemmar välkomna. Lokalföreningen har nu 151 medlemmar vilket är en ökning med 29.

Årsmötet beslöt att den tidigare uppdelningen i stödjande medlemmar och medlemmar skall upphöra och i fortsättningen blir beteckningen enbart medlemmar.

Två studiecirklar om Stockholm pågår, en i Säter och en i Hedemora, och de studiecirkelarna skall avslutas med en stockholmsresa.

I verksamhetsberättelsen nämndes bl. a. arrangemanget "Hjärtats Dag" i Hedemora som hade ett gott både ekonomiskt och informativt resultat. En tredagarsresa till Rörös med 40 deltagare ordnades också.

Till kassör omvaldes Ivar Lindberg, Hedemora och till styrelseledamot Ivar Mikaelsson, Säter. Kvarstående i styrelsen är Bengt Hedström, Fors, ordförande, Anna-Lisa Lundevaller, Avesta, sekreterare, Ivar Andersson, Säter. Revisorer Gunnar Pettersson, Garpenberg och Bertil Hedberg, Avesta.

Till HCK-ombud för Hedemora valdes Gustav Rönnerberg och Sigrd Samils och för Avesta Bertil Hedberg och Bengt Hedström.

Till kontaktmän utsågs Bengt Hedström, för Avesta, Ruth Sjöberg, Hedemora och Erik Almkvist, Säter.

En trio från Hedemora pensionärsförening svarade för underhållningen. En insamling till Radiohjälpen inbringade 102 kronor.

När förbundskassören Einar Hiller låg vaken om nätterna och hade bekymmer för att få in pengar till de lungsjuka, då ställde Frostfamiljen Linnéa, Helmer, Sidh och Thyr upp. De cyklade långa sträckor med tidningen Status. Den kostade 30 öre, 5 öre gick till arvode, till föreningen i Västra Medelpad.

Förbundsordföranden Jonsson, Östersund var och hälsade på Familjen Frosth. Han sa: Hur kan ni få ut 800 st tidningar på en så gles bebyggelse? Vi sålde tidningen sträckan Bräcke—Matfors. Till större samhällen tog vi bil och delade upp oss på olika sträckor. Gles bebyggelse cyklade vi, då kunde det regna på den grusiga vägen så man var lerig värre. Vi cyklade en sträcka på 8 mil. När man burit på 50 tidningar kändes det för en som kapat bort 8 ben bak och 4 ben fram i ryggen samt ett halvt axelblad. Vi var aldrig lediga någon lör- eller söndag. Man måste tänka på hemmet när det var bärtid.

Om vi hade ork när vi åkte hem, kunde vi stanna och plocka 30 liter lingon. Den mindre sonen var sjuk, men ville även hjälpa till. Han var så slut så han fick ligga på en sovpåse i skogen och vila medan vi plockade bär. Nu är han borta, lider inget mer.

Sista tiden var det en snäll familj i Matfors som alltid bjöd på middag när vi kom med tidningen. Hon sa, hur länge skall du orka med. Hon såg hur min arm skakade av att jag burit tidningen. Men jag sa, det är så många som skäms för denna sjukdom, de känner sig generad att ställa upp och sälja tidningen. Men vi ville göra något för alla som kommer efter oss. Nu finns det så många mediciner, ingen behöver ta bort en massa ben, tänk vilket lidande det varit för många av oss.

Vi sålde lotter Bräcke—Matfors. Härnösand—Långsele. 13 000 till 17 000 st.

En frisör i Långsele ville inte köpa men jag truga och truga tills han köpte en lott, han vann en bil.

Även i Matfors och Ljungavverk sålde vi en lott med bilvinst. Ändå säger någon att jag ej gjort något för de lungsjuka, men när sjukdomen tog överhand då måste man sluta. Man måste ha ork för att sälja tidningar och lotter.

Ett varmt tack till alla som köpte lotter och tidningar. Jag längtar att få återse Er alla som hjälpt oss, att få bort denna svåra sjukdom.

Med hälsning
Linnéa Frosth, Ljungavverk

Stor anslutning i Piteå

Föreningen för Hjärt- och Lungsjuka i Piteå kommun har hållit årsmöte på Munksundsgården i Munksund. Över 50 % av föreningens medlemmar hade infunnit sig till mötet.

Ordföranden Paul Lindström hälsade välkommen och utlyste en tyst minut för att hedra under året avlidna medlemmar.

Elsa Grahn valdes att leda dagens förhandlingar med Klas Sandberg vid protokollet.

Ur verksamheten kan nämnas att Hjärtats Dag firades i Piteå med ett instruktivt föredrag av läkare, visning av film m. m. En bussresa till Kukkolaforsen blev en uppskattad rekreation för över femtiotalet medlemmar. En surströmmingsfest anordnades i Rosvik under hösten med deltagande av närliggande föreningar Luleå och Boden. Nittiofem medlemmar mötte upp, åt surströmming och motionerade på dansgolvet till dragspelsmusik.

Paul Lindström hade bestämt undanbett sig återval och ny ordförande efter honom blev Sven Norberg. Övriga i styrelsen återvaldes och består av Elsa Grahn v. ordförande Klas Sandberg, kassör, Sivert Nilsson sekreterare och Inga Landgren v. sekreterare.

Årsmötet avslutades med en bit mat, underhållande musik, allsång, lotterier m. m.

En kollekt till Radiohjälpen pågående insamling inbringade kr. 360:50.

VÄVSTOLAR

VÄVRAMAR
VÄVREDSKAP
KNYPPELDYNOR

Begär katalog

Vävstolsfabriken

Fack 125, 280 64 GLIMÅKRA. Telefon 044/430 00

Riksbekant SPECIALINDUSTRI för VÄVSTOLAR i KVALITETSUTFÖRANDE

Trädet, för många av oss något av en evighetssymbol, bereder sig åter för den ljuvliga knoppningens tid. Konstnären är en gammal bekant för läsarna, Sven Björnson.

Toppvinst i Hjärtlotteriet 1978

SAAB 99 GL TM2 1978 års modell

Dessutom

Presentkort Domus

Kenwood tvättmaskiner

Kenwood köksmaskiner

Luxor svart-vit TV Gaxette 17", bärbar

Utlandsresor

Matbestick i äkta silver

Linnevaror, hushållsartiklar m m, m m

**Inga väntans
tider!**

•
Dragning verkställd före
lottförsäljningens början

Försäljningstid
30 april—30 september

•
**Ni ser genast om
lotten ger vinst!**

9.244 värdefulla vinster

De hjärt- och lungsjukas Rikslotteri 1978 — Hjärtlotteriet

Härmed beställes

..... st. lotter à 5:— att sändas mot postförskott
+ porto eller

..... st. lotter à 5:— att sändas varje månad
fr o m maj t o m sept. 1978 mot postförskott +
porto.

Dragningslista medföljer gratis.

Namn

Adress

Var god texta!

Sänd ej pengar med denna rekv. Status 4/78

Frankeras
med
brevporto

Hjärtlotteriet

Box 3196

10363 Stockholm

~~~~~  
← **LOTTPRIS 5 KRONOR**  
**REKVIRERA NU**  
~~~~~

**Sammanlagd vinstsumma
över 450.000:—**

Vid rekvisition av minst 5 lotter i sam-
sändning — portofritt.

Minst en lott till varje familjemedlem
ökar familjens vinstchans!